

Rīgas pašvaldības paveiktais

Galvenais līdz šim sasniegtais Rīgas viedpilsētas attīstības jomā:

- **Rīga piedalās ES misijā “Klimata neitrālas un viedās pilsētas”¹.** Rīga ir starp 100 Eiropas Savienības pilsētām, kas apņēmušās līdz 2030. gadam sasniegt klimatneitralitātes mērķus.
- **Izveidota Viedpilsētas attīstības nodaļa.** PAD Ģeomātikas pārvaldē ir izveidota Viedpilsētas attīstības nodaļa (šobrīd 3 darbinieki), kuras galvenie uzdevumi ir virzīt un koordinēt ar viedpilsētas attīstību saistītos jautājumus pašvaldībā. Nodaļa ir kā centrālais kontaktpunkts, kas uzņēmējiem un inovatīvo risinājumu izstrādātājiem atvieglo orientēšanos pilsētas administratīvajos procesos, lai risinājumi tiktu saskaņoti un ieviesti pilsētvidē iespējami ātri un efektīvi. Koordinācija tiek nodrošināta divos virzienos:
 - iekšēji – starp pašvaldības institūcijām un to darbiniekiem, veicinot sadarbību un iekšējās inovācijas kultūras attīstību;
 - ārēji – ar uzņēmējiem un akadēmisko sektoru, izvērtējot viedrisinājuma potenciālu, nosakot tam piemērotākos lietojumus un izvietojuma vietas, kā arī nodrošina risinājumu testēšanu pilotteritorijās vai Rīgas testgultnē.
- Papildus Viedpilsētas attīstības nodaļa veicina piekļuvi pilsētas inovāciju ekosistēmai un sniedz uzņēmējiem atgriezenisko saiti, palīdzot uzlabot risinājumus, lai tie labāk atbilstu potenciālo lietotāju vajadzībām. Nodaļa ierosina un vada inovatīvu risinājumu pilotprojektus, piedalās projektos, kuros paredzēta inovatīvu risinājumu izstrāde un risinājumu pilotēšana, konsultē pašvaldības institūcijas par viedrisinājumu ieviešanu, nodrošina komunikāciju visām ieinteresētām grupām par Rīgas viedās pilsētas attīstību.
- **Izveidota un aktīvi darbojas Viedpilsētas darba grupa.** Tajā deleģēti pašvaldības institūciju un kapitālsabiedrību pārstāvji. Tās mērķis ir nodrošināt iekšējo informācijas apriti pašvaldībā par Rīgā ieviestajiem viedrisinājumiem un lietotajām viedajām tehnoloģijām, pārrunāt par jaunu viedrisinājumu ieviešanas nepieciešamību, kā arī veidot, uzturēt un attīstīt sadarbību starp visām ieinteresētajām pusēm. Darba grupas sēdes notiek vienu reizi 2 mēnešos.
- **Izveidotas trīs viedpilsētas tehnoloģiju pilotteritorijas.** Kopš 2021. gada, sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti, Latvijas Universitāti, kā arī nevalstisko organizāciju inovāciju kustību VEFRESH tiek attīstītas viedpilsētu tehnoloģiju testēšanas teritorijas jeb pilotteritorijas VEF apkaimē, Latvijas Universitātes akadēmiskajā centrā Torņakalnā, kā arī RTU apkārtnē Ķīpsalā.

¹ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en

- **Attīstīts un ieviests Rīgas testgultnes (*testbed*) koncepts.** Saskaroties ar situācijām, kad viedu un inovatīvu risinājumu testēšanai ir nepieciešams īpašs apstākļu kopums, ko nevar nodrošināt pilotteritorijās, 2023. gadā attīstīts koncepts par visu Rīgu kā testgultni viedu un inovatīvu risinājumu pilotprojektu ieviešanai, individuāli piemeklējot katram pilotprojektam visatbilstošāko vietu. Pilotprojektu izvēlē un ieviešanā saglabājas fokuss uz pilsētas vajadzībām un noteiktajām prioritātēm, lai nodrošinātu, ka risinājumi ir vērsti uz iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, ir mērogojami un tiem ir liels komercializācijas potenciāls.
- **Izveidots Rīgas valstspilsētas pašvaldības Inovāciju fonds (Fonds) viedās pilsētas attīstībai.** Fonds finansē pašvaldības institūciju projektus, kuri paredzēti viedu un inovatīvu risinājumu ieviešanai, lai uzlabotu un modernizētu esošos pašvaldības pakalpojumus vai veicinātu jaunu, viedu un inovatīvu pakalpojumu izstrādi un ieviešanu. Kopš tā izveidošanas 2022. gadā līdz 2024. gada beigām pašvaldības institūcijas ir pieteikušas 36 projektus (2022. gadā – 2, 2023. gadā – 12, 2024. gadā – 22), no kuriem atbalstīti un realizēti ir 14 projekti (2022. gadā – 2, 2023. gadā – 5, 2024. gadā – 7) kopumā vairāk nekā 207 000 *euro* vērtībā.
- **Izveidotas jaunuzņēmumu ekosistēmas atbalsta programmas.** RITA sniedz atbalstu jaunuzņēmumu ekosistēmas dalībniekiem, lai veicinātu jaunu uzņēmumu attīstību. Tiek īstenotas vairākas atbalsta programmas:
 - Jaunuzņēmumu māju atbalsta programma², lai veicinātu inovāciju, jaunuzņēmumu un tehnoloģiju attīstību Rīgā;
 - Jaunuzņēmumu ekosistēmas atbalsta programma³, lai veicinātu jaunuzņēmumu ekosistēmas izaugsmi Rīgā;
 - Akceleratoru un inkubatoru atbalsta programma⁴, lai nodrošinātu līdzfinansējumu biznesa inkubācijas un akcelerācijas programmu īstenošanai, sekmējot jaunuzņēmumu izaugsmi un tehnoloģiski ietilpīgas uzņēmējdarbības attīstību Rīgā;
 - Augsti kvalificētu speciālistu relokācijas atbalsta programma⁵ uzņēmumiem, kuri ikdienā rada inovatīvus, tehnoloģiskus risinājumus ar augstu pievienoto vērtību;
 - Diasporas relokācijas atbalsta programma⁶.

² <https://www.liveriga.com/lv/investe/investoriem/uznemejdarbiba-riga/jaunuznemumu-maju-atbalsta-programma>

³ <https://www.liveriga.com/lv/investe/investoriem/uznemejdarbiba-riga/jaunuznemumu-ekosistemas-atbalsta-programma>

⁴ <https://www.liveriga.com/lv/investe/investoriem/uznemejdarbiba-riga/akseleratoru-un-inkubatoru-atbalsta-programma>

⁵ <https://www.liveriga.com/lv/investe/investoriem/uznemejdarbiba-riga/relokācijas-atbalsta-programma>

⁶ <https://www.liveriga.com/lv/investe/investoriem/uznemejdarbiba-riga/diasporas-relokācijas-atbalsta-programma>

- **Rīga ir Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (*European Institute of Innovation and Technology*) (EIT) mobilitātes inovāciju kopienas (*Urban Mobility*) (UM) viena no vadošajām pilsētām.** Šīs kopienas galvenais uzdevums ir meklēt inovatīvus un tehnoloģiskus risinājumus vieda, videi nekaitīga un integrēta transporta attīstībai un ieviešanai pilsētvidē. EIT UM nodrošina pilsētām iespēju risināt problēmas, izmantojot un apvienojot gan uzņēmēju, gan zinātnisko institūciju (izglītība un pētniecība) kapacitāti.
- **Izveidota un attīstīta Rīgas valstspilsētas pašvaldības ģeotelpiskās informācijas sistēma GEO RĪGA.** GEO RĪGA nodrošinās vienotu, ērtu un vienkāršu piekļuvi pašvaldības rīcībā esošai ģeotelpiskajai informācijai plašam lietotāju (iekšējo un ārējo lietotāju) lokam. Portālā pieejami 2D dati, augstvērtīgi 3D dati, atvērtie dati lejupielādei, kā arī izveidota sabiedrības iesaistes sadaļa, šādi nodrošinot pašvaldības darbiniekiem, iedzīvotājiem, uzņēmējiem un zinātniekiem iespēju ērti piekļūt ģeotelpiskajai informācijai. Galvenie turpmākās attīstības virzieni ietvers:
 - 3D datu izmantošanas palielināšanu pašvaldības funkciju un uzdevumu izpildē;
 - reāllaika datu integrāciju, lai nodrošinātu digitālo dvīņu attīstību;
 - ģeotelpisko datu analītiku, tai skaitā izmantojot MI risinājumus;
 - sabiedrības iesaistes funkcijas izmantošanas biežuma palielināšanu dažādos procesos;
 - atvērto datu papildināšanu ar jaunām datu kopām un slāņiem.
- **RDA uzsākusi datu analītikas risinājumu ieviešanu.** Viena no RDA prioritātēm ir datu apkopošanas, datu analīzes un modelēšanas iespēju nodrošināšana. Ir izveidoti pirmie risinājumi mobilitātes, klimata datu un energoefektivitātes jomā.
- **Izveidota CAOIP.** Pārvalde izveidota, lai efektīvi koordinētu pašvaldības iestāžu sadarbību un pārziņā esošos resursus, kā arī stiprinātu pašvaldības kapacitāti novērst civilās aizsardzības apdraudējuma riskus un reaģēt krīzes situācijās.
- **Rīga ir dalībniece EDIC un OASC.** RDA ir saņēmusi ES atbalstu dalībai Eiropas Digitālās infrastruktūras konsorciā “Lokālie digitālie dvīņi un Citiverse” (*Consortium for Local Digital Twin & Citiverse*), pildot nacionālā koordinatora lomu, kas vēl vairāk nostiprina pilsētas apņemšanos attīstīt digitālās ekosistēmas un sadarboties ar citām Latvijas pašvaldībām, lai veicinātu digitālo transformāciju. Rīga ir arī dalībniece OASC MIM (*Minimal Interoperability Mechanisms*)⁷ darba grupā.
- **“Zināšanu jūdzes” memorands.** Rīgas dome, Latvijas Universitāte, RTU un Rīgas Stradiņa universitāte ir parakstījušas sadarbības memorandu, lai kopīgiem spēkiem attīstītu “Zināšanu jūdzes” areālu, piesaistītu gan Latvijas,

⁷ <https://mims.oascities.org/mims/oasc-mim7-places>

gan ārvalstu studentus, kā arī virzītu Rīgu kā Eiropas inovāciju un zināšanu pilsētu.

- **Pašvaldības institūcijās un kapitālsabiedrībās ir vai tiek testēti un attīstīti dažāda veida viedrisinājumi.** Kā piemērus var minēt:
- Pilsētas attīstības departamentā:
 - Viedā stāvvietu zona Ķīpsalas pilotteritorijā;
 - Viedās velonovietnes risinājums;
 - Elektroautomobiļu uzlādes risinājums no ielu apgaismojuma stabiem Ķīpsalas pilotteritorijā u. c.
- Ārtelpas un mobilitātes departamentā:
 - Kargo elektroskūteri – pilsētas labiekārtošanas un uzturēšanas darbu atvieglojošs risinājums;
 - Uz GPS datiem balstīts sabiedriskā transporta joslu un zaļo viļņu uzraudzības un efektivitātes uzlabošanas risinājums;
 - Sabiedriskā transporta prioritātes nodrošināšana regulējamās krustojumos ar valsts reģistrācijas numurzīmju atpazīšanu un transportlīdzekļa tipa klasifikāciju;
 - Kravas transporta riepu pārslodzes un pārkaršanas detekcija, izmantojot videoanalītiku, tiešsaistē;
 - Ceļa virsmas un braukšanas apstākļu monitorings;
 - Nokrišņu (lietus, krusa, sniegs) daudzuma un sniega kārtas biezuma monitorings u. c.
- Labklājības departaments:
 - IoT ritenkrēsla pacēlāju uzraudzības sistēmas ieviešana;
 - Digitālā transformācija ritenkrēslu pacēlāju parka pārvaldībai.
- Rīgas valstspilsētas pašvaldības policija:
 - Mākslīgā intelekta risinājumu ieviešana darba procesu uzlabošanai – automatizētu bezpilotu gaisa kuģu lidojumi glābšanas darbu veikšanai;
 - Zemūdens drona izmantošana zemūdens meklēšanas darbiem – atvieglots ūdenslīdzēju darbs, uzlabojot veicamo darbu drošību un mazinot riskus, ļauj apsekt ūdenslīdzējiem nepieejamas vai grūti pieejamas vietas.
- Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūra “Rīgas enerģētikas aģentūra”:
 - virtuāla ekonomikas pieeja ilgtspējīgai dekarbonizācijai un iedzīvotāju iesaistīšanai;
 - izveidota un pielāgota modelēšanas platforma, kas ļauj analizēt pilsētas enerģētikas un klimata scenārijus u. c.
- Mājokļu un vides departaments:
 - vides datu monitorings, viedie risinājumi Spilves polderu sūkņu stacijā (viedā vadība);
 - apmeklētāju plūsmas skaitītājs, kas aprīkots ar infrasarkanās gaismas sensoriem, dabas parkā “Piejūra”, lai, ņemot vērā apmeklētāju plūsmas sadalījumu, varētu veikt nepieciešamos labiekārtošanas darbus;
 - iedzīvotāju informēšana par gaisa kvalitāti, izmantojot gaisa kvalitātes modelēšanu, sniedz sabiedrībai bezmaksas brīdinājumus uz e-pastu vai ar īsziņu par prognozēto (ne aktuālo) gaisa kvalitāti.

- Pašvaldību kapitālsabiedrību nefinanšu mērķos izvirzīti uzdevumi saistībā ar inovāciju ieviešanu un sadarbību šajā jomā, kā arī tiek ieviesti viedī un inovatīvi risinājumi, piemēram:
 - o SIA “Rīgas Dzemdību nams” – speciāli ārstniecības iestādei radīts, individuālām vēlmēm pielāgots MI risinājums ērtākai, ātrākai klientu informēšanai, informācijas piekļūstamības uzlabojumi.
 - o SIA “Rīgas meži” – pilsētas ūdensmalu tālzpētes monitoringa pilotprojekts, lai ar tālzpētes datiem veiktu ūdensmalu – zaļo teritoriju un ūdens joslas (meža vitalitātes, ūdens aizaugšanas) uzraudzību.
 - o Rīgas pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Rīgas satiksme” – publiski pieejami sabiedriskā transporta GPS dati, kas sniedz iespēju lietotņu izstrādātājiem piedāvāt labākus pakalpojumus saviem klientiem un padara sabiedriskā transporta izmantošanu ērtāku esošajiem un potenciālajiem pasažieriem.
 - o SIA “Rīgas ūdens”:
 - tiešsaistes ūdens kvalitātes monitoringa sistēmas pilotprojekta ieviešana, kas dod iespēju ātrāk identificēt un novērst duļķainības gadījumus, samazināt ar piesārņojumu saistītos riskus ūdensapgādē;
 - viedrisinājumi ūdenssaimniecības datu apkopošanai un pārvaldībai – notekūdeņu bioloģiskās attīrīšanas stacijā "Daugavgrīva" tiek izmantota vadības sistēma, kas saņem ekspluatācijas datus no sensoriem notekūdeņu attīrīšanas iekārtās un, pamatojoties uz tām, optimizē procesus, veicina sistēmu stabilu darbību, notekūdeņu attīrīšanu no piesārņojuma, kvalitātes mērķu sasniegšanu;
 - Rīgas centralizētās ūdensapgādes sistēmas digitālās ēnas pilotprojekts, kas nodrošina vienotu platformu ūdensapgādes sistēmas analītikai mākoņpakalpojumā, integrējot vairākas uzņēmuma sistēmas, kā rezultātā uzlabota centralizētās ūdensapgādes sistēmas pārvaldība. Risinājums tika testēts Vecmīlgrāvja, Vecdaugavas, Vecāķu, Voleru, Bolderājas, Daugavgrīvas apkaimju ūdensapgādes sistēmas daļas virtuālajā vidē.